

OBSAH

Úvod (Antonín Kříž)	9
---------------------	---

KNIHA PRVNÍ *Principy přírody*

1. Obecná metoda vědy o přírodě. Její první předmět: principy	21
2. Kritika učení Aristotelových předchůdců o počtu principů	22
3. Pokračování v kritice předchůdců, zejména eleatů	25
4. Kritika učení Anaximandrova, Empedokleova a Anaxagorova	28
5. Protivy jako principy. Výklad a kritika mínění předchůdců	31
6. Počet principů	33
7. Teorie vzniku. Protivy a látka-subjekt	35
8. Řešení aporií vyskytujících se u dřívějších myslitelů	39
9. Látka. Kritika názoru Platónova. Teorie Aristotelova	40

KNIHA DRUHÁ
Principy přírodních věd

1. Definice přírody a rozlišení přírodních věcí	43
2. Předmět fyziky a hledisko, z něhož fyzika zkoumá přírodní věci	46
3. Příčiny, jejich druhy a způsoby	48
4. Náhoda a samočinnost	51
5. Teorie Aristotelova	53
6. Samočinnost a náhoda. Rozdíl mezi nimi a jejich místo mezi příčinami	55
7. Přírodovědecké poznání čtyř příčin	57
8. Kauzální a teleologické zkoumání přírody. Kritika mechanistické teorie	59
9. Nutnost v přírodě	62

KNIHA TŘETÍ
Úvaha o pohybu

1. Definice pohybu	65
2. Nedostačující definice dřívějších myslitelů. Přesné stanovení definice pohybu	68
3. Pohyb jest uskutečňování pohybujícím činitelem v pohybovaném	69
4. Neomezeno. Mínění dřívějších myslitelů. Obtíže vyskytující se při otázce o jsočnosti neomezena	71
5. Není neomezeno ve skutečnosti	74

6. Jsoucnost a pojem neomezena	79
7. Vysvětlení některých zvláštností neomezena	82
8. Vyvrácení mínění o existenci neomezena	84

KNIHA ČTVRTÁ

Zkoumání o místě

1. Plán a důležitost zkoumání	85
2. Pokračování v dialektickém výkladu. Místo není ani tvar, ani látka	88
3. Další pokračování v dialektickém výkladu	90
4. Zkoumání o podstatě a definici místa	92
5. Místní pohyb. Řešení obtíží	95
6. Otázka o prázdnu. Dialektická úvaha	97
7. Dialektická zkouška. Kritika přívrženců prázdna	99
8. Neexistuje žádné prázdno uvnitř světa mezi tělesy, prázdno odloučené	101
9. Prázdno není ani uvnitř těles	106
10. Kritická studie o otázce času	108
11. Ukončení kritické studie. Definice času	111
12. Důsledek definice. Existence v čase	114
13. Výraz „nyní“ – přítomný okamžik – a jeho existence	118
14. Řešení aporií. Každý pohyb a každá změna je v čase	120

KNIHA PÁTÁ

Pohyb z hlediska druhů, jednoty a mnohosti

1. Druhy pohybu	125
2. Pokračování v pojednání o druzích pohybu	128
3. Vysvětlení některých výrazů, potřebných k určení jednotného pohybu	132
4. Jednotnost pohybu	134
5. Které pohyby a které stavy klidu jsou kontrární	138
6. Pokračování ve výkladu o kontrárních pohybech a o klidu jako protivě pohybu	140

KNIHA ŠESTÁ

Kvantitativní části pohybu

1. Spojitost a dělitelnost pohybu	145
2. Čas jest spojitý. Vyvrácení námitek Zénónových	148
3. V nedělitelném přítomném okamžiku se nic nepohybuje	151
4. Nic z toho, co je samo dělitelné, se nepohybuje	153
5. Vznik a zánik se děje v nedělitelné okamžitosti. Každému pohybování předchází uvedení v pohyb	156
6. Pokračování výkladu, že každému pohybování předchází uvedení do pohybu	159
7. V neomezeném čase nemůže býti pohyb omezený a v omezeném čase pohyb neomezený	161

8. Vysvětlení pojmů „býti v klidu“ a „zastaviti se“	164
9. Vyvrácení Zénónových klamných úsudků o pohybu	166
10. Vyvrácení názoru, že nedílné se může fyzikálně pohybovat, a názoru, že je neomezený pohyb a věci jsou ve věčném toku	168

KNIHA SEDMÁ

O příčině pohybu

1. Všechno, co se pohybuje, je pohybováno něčím	173
2. Poměr mezi pohybovaným a prvním pohybujícím. O změně kvalitativní a kvantitativní	176
3. Pokračování ve výkladu o kvalitativní změně a o poměru k tvaru a duševním stavům	179
4. Výklad o tom, že pohyb jest srovnatelný	183
5. Výklad o tom, jak pohyb je srovnatelný	187

KNIHA OSMÁ

Empirický pohyb vyžaduje prvního věčného pohybu a věčného nepohnutého hybatele

1. Pohyb byl vždy a bude. Nesprávný názor Empedokleův a Anaxagorův	189
2. Řešení některých námitek	194
3. Důkaz existence prvního nepohnutého hybatele	195
4. Důkaz, že všechno, co se pohybuje, jest pohybováno něčím	199

5. Přesnější určení toho, že všechno pohybované vyžaduje prvního nepohnutého hybatele	203
6. Důkaz existence toho, co první pohybuje a jest nepohnuté	210
7. Místní pohyb je první. Každý pohyb a změna se děje mezi určitými protiklady	214
8. Spojitý a věčný jest pouze jeden druh místního pohybu, totiž pohyb v kruhu	218
9. Pohyb v kruhu musí být ze všech pohybů první	225
10. Vlastnost prvního hybatele	227
Poznámky (<i>Antonín Kříž</i>)	233
Zkratky	363
Ediční poznámka	365